

технологічний інструментарій. Запропонований авторський алгоритм, що застосовано для аналізу гібридних загроз у сфері цивільної безпеки, формує достатні методологічні засади упровадження ризик-орієнтованого підходу в управлінні правоохоронною діяльністю в Україні. Процес управління ризиком має стати невід'ємною складовою всієї стратегії розвитку.

Список використаних джерел

1. Організаційно-правове забезпечення аналітичної роботи в системі МВС України (правоохоронний та безпековий аспекти): монографія / Парубочий І.В., Доля Л.М., Буличев А.О. та ін.; за заг. ред. М.Г. Вербенського. Київ, 2019. 344 с.

2. Довідник керівника поліції – поліцейська діяльність, керована розвідувальною аналітикою. ІЛР: навчальний посібник / Користін О.С., Пефтієв Д.О., Пеньков С.В., Некрасов В.А. Київ: Видавництво «Людмила», 2019. 120 с.

3. Право у сучасному політичному житті України: наукове видання / кер. авт. кол. А.О. Селіванов. Київ: Логос, 2020. 407 с.

Крижна Людмила Володимирівна,
доцент кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЯК МЕТОД БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

Одним із методів щодо застосування сучасних технологій у сфері розкриття, розслідування злочинів та прийняття при цьому найбільш оптимальних рішень став кримінальний аналіз. Кримінальний аналіз – це мисленнєво – аналітична діяльність працівників правоохоронних органів, що полягає в перевірці та оцінці інформації, її інтерпретації, встановленні зв'язків між даними, що отримуються в процесі розслідування та мають значення для кримінального провадження з метою їх використання правоохоронними органами та судом, подальшого проведення оперативного і стратегічного аналізу [1].

Розробка загальних основ кримінального аналізу стосовно діяльності усіх правоохоронних органів щодо протидії злочинності наведено у роботах О.В. Власюка, Я.В. Гринчака, А.В. Махнюка [2, с. 82–85; 3, с. 268–273]. Батьком сучасної системи організації діяльності поліції та використання кримінального аналізу вважається А. Фольмер начальник поліції м. Берклі (США), який ще у 1906 році запровадив картографічний метод для визначення місць концентрації злочинних угруповань. Підґрунтям цього було вивчення результатів діяльності поліції за минулий рік. Сучасною мовою науки та практики протидії злочинності, це був аналіз оперативної обстановки. Наслідком стало

запровадження систем нейтралізації злочинності в її осередках за рахунок оптимізації використання сил поліції [4].

Революційним став період 90-х років, коли відповідно до наукової революції стало формуватися інформаційне суспільство та змінилися підходи до діяльності поліції у бік створення системи протидії усім видам злочинності. Це сприяло створенню Міжнародної асоціації кримінальних аналітиків, яка формує стратегію та напрями діяльності кримінальних аналітиків у всьому світі [5]. Це призвело до того, що кримінальний аналіз сформувався в окремий напрямок професійної діяльності, притаманний усім поліціям більшості розвинених держав світу. Як наслідок, до структури Генерального секретаріату Інтерполу входить підрозділ кримінального аналізу. Європол будує свою діяльність на підставі технологій та результатів кримінального аналізу. У період 90-х років на теренах України, відповідно до умов складної оперативної обстановки, стали створюватися автоматизовані інформаційно-пошукові системи на ґрунті інтегрованих банків даних. З появою мережі INTERNET ця діяльність набула ознак системності [6].

Слід відзначити, що кримінальний аналіз є специфічним видом інформаційно-аналітичної діяльності, яка полягає в ідентифікації та якомога більш точному визначенні внутрішніх зв'язків між інформаціями (відомостями), що стосуються злочину, а також іншими даними, отриманими з різних джерел, їх використання в інтересах ведення оперативно-розшукової та слідчої діяльності, їх аналітичної підтримки [7, с. 82]. У ході кримінального аналізу забезпечується цілеспрямований пошук, виявлення, фіксація, вилучення, упорядкування, аналіз та оцінка кримінальної інформації, її представлення, передача та реалізація.

Застосування на практиці оперативно-розшуковими підрозділами органів Національної поліції України методу кримінального аналізу у протидії злочинності підтвердило його високу ефективність у багатоепізодних провадженнях, що охоплювали велику територію, включали значну кількість подій і суб'єктів злочинного угруповання зі складною структурною побудовою. Зауважимо, що традиційні методи відстеження фактів у цих випадках були недостатньо ефективними. Проте, вивчення різноманітних аспектів застосування кримінального аналізу в діяльності оперативних підрозділів Національної поліції дає підстави виділити низку таких проблемних питань щодо: необхідності подальшої розбудови нормативно-правової бази у сфері використання кримінального аналізу в органах Національної поліції України; неналежного рівня використання можливостей кримінального аналізу в оперативних органах Національної поліції; формування відповідних інформаційних банків даних тощо. Таким чином, для подальшого розвитку і впровадження кримінального аналізу в правоохоронну практику нашої держави доцільно проводити його розбудову за наступними напрямками: забезпечення стабільного фінансування; постійне підвищення кваліфікації кримінальних аналітиків; необхідність постійної розробки нових та модернізації наявних технічних засобів, запровадження інноваційних технологій у практичну діяльність Національної поліції; розширення географії застосування

кримінального аналізу як позитивного фактора у протидії злочинності тощо. Викладене не охоплює всіх проблемних аспектів створення та розвитку кримінального аналізу правовому полі. Однак дає підстави для здійснення подальших наукових розробок. Доречно погодитись із висновками вчених [8, с. 24], які вважають, що дослідження засад кримінального аналізу як позитивного досвіду застосування аналітичних інструментів у сфері протидії злочинності у країнах Євросоюзу доцільно покласти в основу розробки теоретико-методологічних засад його прикладного використання в національну безпеку. Успішна реалізація та впровадження нових методів кримінального аналізу дасть можливість у майбутньому поширити її на всю систему Національної поліції України та активно використовувати аналітичні способи і прийоми, завдяки яким можливо забезпечити виконання завдань оперативно-розшукової діяльності, створить передумови для більш ефективного виконання суб'єктами оперативно-розшукової діяльності своїх завдань і правоохоронних функцій.

Список використаних джерел

1. «Основи кримінального аналізу» – тренінг для правоохоронців. Одес. держ. ун-т внутр. справ. 06.10.2016 р.
2. Власюк О. В. Використання кримінального аналізу в оперативно-розшуковій діяльності. *Бюлетень Департаменту оперативної діяльності Адміністрації Державної прикордонної служби України*. 2012. № 6. С. 82–85.
3. Гринчак Я. В. Деякі аспекти використання кримінального аналізу в діяльності 2017. – № 1 241 правоохоронних органів країн Європи та США. *Центрально-український правничий часопис Кіровоград. юрид. ін.-ту ХНУВС*. 2010. Спец. вип. С. 268–273
4. Август Фольмер. Великий новатор // Лабораторія правди, ООО «Поліграф». URL: http://www.ordal.ru/august_volmer.php.
5. Problem-oriented policing Wikipedia. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Problem-oriented_policing.
6. Regional Crime 242 Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ Analysis GIS.
7. Шинкаренко І.Р. Проблеми запровадження кримінального аналізу в діяльності підрозділів кримінальної поліції : теоретико-історичне підґрунтя. *Вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*, 2017. №1. С. 133–137.
8. Власюк О.В. Роль і місце кримінального аналізу у розкритті та розслідуванні злочинів на державному кордоні України. *Матеріали постійно діючого наук.-практ. семінару*. Харків, 2011. Вип. 3. Ч. 1. С. 82–85.
9. Засць О.М. Інститут аналітичного супроводження досудового розслідування кримінального провадження в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. *Вісник кримінального судочинства*, 2016. № 4. С. 17–25.